

10 October 2005

The Prize in Economic Sciences 2005

האקדמיה המלכותית השבדית למדעים החליטה להעניק את הפרס לזכרו של אלפרד נובל המוענק על ידי הבנק הממלכתי השבדי שנת 2005 במשותף ל

רוברט י. אומן

המרכז לחקר הרציונליות, האוניברסיטה העברית, ירושלים, ישראל.

תומס ס. שלינג

המחלקה לכלכלה ובית הספר ליחסים בין לאומיים, אוניברסיטת מרילנד ואוניברסיטת הרוורד, קמברידג', ... ארצות הברית,

"על כך שהעמיקו את הבנתנו בסכסוך ושיתוף פעולה על ידי ניתוח של תורת המשחקים".

סכסוך ושיתוף פעולה מבעד לעדשת תורת המשחקים

מ'דוע מספר קבוצות של יחידים, ארגונים וארצות מצליחות בקידום שיתוף פעולה בעוד אחרות סובלות מסכסוך? תודות לעבודתם של רוברט אומן ותומס שלינג, תורת המשחקים – או תורת ההחלטות האינטראקטיביות – הפכה להיות הגישה השלטת לשאלה עתיקת יומין זו.

בצילו של מירוץ הנשק הגרעיני בשנות החמישים המאוחרות, ספרו של תומס שלינג: "האסטרטגיה של הסכסוך", השיק את חזונו בנושא תורת המשחקים כמסגרת מאחדת למדעי החברה.

שלינג הראה איך אחד הצדדים יכול לחזק את עמדתו על ידי הרעת האפשרויות שלו באופן גלוי, איך היכולת לגמול יכולה להיות מועילה יותר מאשר היכולת לעמוד בפני התקפה, ואיך גמול לא בטוח הוא גם יותר אמין וגם יותר יעיל מגמולים מסוימים. תובנות אלה הוכחו כבעלות משמעות רבה לפתרון סכסוכים ולמינעת מלחמה.

עבודתו של שלינג סיעה להתפתחויות חדשות בתאוריית המשחקים והגבירה את השימוש בתורת המשחקים בכל תחומי מדעי החברה. ראוי לציין שניתוחו בנושא התחיבויות אסטרטגיות שפך אור על תופעה רחבת מימדים, מאסטרטגיות תחרותיות של חברות ועד למינוי לוקחי ההחלטות המדיניות.

קל יותר לקיים שיתוף פעולה במסגרת יחסים ארוכי טווח מאשר במפגש חד פעמי. לכן, ניתוח משחקים לטווח קצר הוא לעיתים קרובות מוגבל מדי. רוברט אומן היה הראשון לפיתוח ניתוח פורמלי בשל של מה שקרוי האינ סופיות של משחקים חוזרים. הניתוח שלו זיהה בדיוק אלו תוצאות עשויות להתחזק במערכות יחסים ארוכות טווח.

תורת המשחקים החוזרים עוזרת בהבנת התנאים המוקדמים לשיתוף פעולה, למה קשה יותר לשתף פעולה כאשר ישנם משתתפים רבים, מתי הם פעלו הדדית באופן לא תדיר, מתי סביר להניח שפעילות הדדית תיפסק, מתי משך הזמן הוא קצר ומתי לא ניתן לצפות פעולות של אחרים בצורה טובה במיוחד.

תובנות אלה תורמות להסברת סכסוכים כלכליים כמו מלחמת מחירים ומלחמות מסחר וכן מדוע מספר קהילות מצליחות יותר מאחרות בניהול קופה משותפת של משאבים כגון שטחים חקלאיים או מערכות השקיה. כמו כן, גישת המשחקים החוזרים גרמה להבהרת קשת נרחבת של מוסדות שונים מאגודות מסחר מקצועיות ופשע מאורגן ועד למשא ומתן בנוגע לשכר והסכמי מסחר בינלאומיים.

רוברט י. אומן, נולד ב 1930 (בן 75) בפרנקפורט, גרמניה (בעל אזרחות ישראלית ואמריקאית). קיבל את תואר הדוקטור במכון לטכנולוגיה במסצ'וסטס ב 1955. פרופסור במרכז לחקר הרציונליות, האוניברסיטה העברית, ירושלים, ישראל. www.ma.huji.ac.il/~raumann

תומס ס. שלינג, נולד ב 1921 (בן 84) בהולקנד, קליפורניה (בעל אזרחות אמריקאית). קיבל את תואר הדוקטור באוניברסיטת הרוורד ב 1951. פרופסור כבוד במחלקה לכלכלה ובית הספר ליחסים בין לאומיים, אמריטוס, אוניברסיטת מרילנד ולוסוס נ. ליטואר ופרופסור לכלכלה מדינית, אמריטוס, אוניברסיטת הרוורד. www.puaf.umd.edu/facstaff/faculty/schelling.html

סרפה בוכס: 10 מיליון כתרם שבדיים, שיחולקו שווה בין המקבלים.

מידע נוסף: www.nobelprize.org, www.kva.se

איש קשר: פרדריק הל, אחראי על המידע. טלפון: 0046 8673 95 63, 046 70673 95 63

fredrik@kva.se

0046 8 673 95 95, 0046 709 84 66 38 ואווה קרוטמיר, ראש מחלקת מידע, טלפון:

evak@kva.se

KUNGL.
VETENSKAPSAKADEMIEN
THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

P.O. Box 50005, SE-104 05 Stockholm, Sweden
Phone: +46 8 673 95 00, Fax: +46 8 15 56 70
E-mail: info@kva.se, Web site: www.kva.se

Lilla Frescativägen 4A
Underground: Universitetet
Bus 40: Universitetet norra